

Sygn. akt II Ca 851/13 Sygn. akt II Ca 851/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 grudnia 2013 r.

Sąd Okręgowy w Świdnicy, II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Grażyna Kobus

Sędziowie: SO Jerzy Dydo

SO Piotr Rajczakowski

Protokolant: Violetta Drohomirecka

po rozpoznaniu w dniu 12 grudnia 2013 r. w Świdnicy

na rozprawie

sprawy z powództwa **M. C.**

przeciwko **Krajowemu Związku (...) w W.**

o zwolnienie zajętych przedmiotów od egzekucji

na skutek apelacji strony pozwanej

od wyroku Sądu Rejonowego w Dzierżoniowie

z dnia 5 lipca 2013 r., sygn. akt I C 449/12

I. oddala apelację;

II. zasądza od strony pozwanej na rzecz powódki 600 zł kosztów postępowania apelacyjnego.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 05 lipca 2013 r. Sąd Rejonowy w Dzierżoniowie zwolnił spod egzekucji przedmioty zajęte w lokalu przy ul. (...) w D. przez komornika Sądu Rejonowego w Dzierżoniowie – Wojciecha Szlichtę dnia 02 marca 2012 roku tj. : telefon komórkowy N. (...) C. (...), telewizor (...) model (...), zestaw wypoczynkowy (3, 2, 2x1) koloru żółtego, zestaw sztućców S. (80 częściowy), zestaw talerzy (...) (18 częściowy), stolik dwuczęściowy okrągły, kocioł (...), telewizor F. (...), aparat fotograficzny(...), dwa fotele oraz stolik typu (...), telefon komórkowy S. (...), stół owalny oraz 10 krzeseł, szafę wiszącą, magnetowid S. (...), pralkę (...), szafę trzydrzwiową przesuwaną, szafę oszkloną stojącą (pkt I), nakazał stronie pozwanej uiścić na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Dzierżoniowie kwotę 89,10 zł tytułem zwrotu wydatków (pkt II) oraz zasądził od strony pozwanej Krajowego Związku (...) w W. na rzecz powódki M. C. kwotę 1.504 zł tytułem zwrotu kosztów procesu (pkt III).

Sąd ustalił, że M. C. oraz D. C. pozostawali w związku małżeńskim od 07 października 1989 roku do 13 marca 2013 roku, kiedy to Sąd Okręgowy w Świdnicy, wyrokiem wydanym w sprawie I C 2720/12, rozwiązał małżeństwo przez rozwód.

W dniu 24 listopada 1994 roku M. C. oraz D. C. zawarli, w formie aktu notarialnego, umowę o wyłączeniu wspólności ustawowej dotyczącą majątku nabytego przez jednego lub oboje z nich w chwili podpisania umowy, poza majątkiem nabytym bezpłatnie, gdy spadkodawca lub darczyńca tak postanowią. Dnia 26 lipca 2010 roku powódka udzieliła D. C. pełnomocnictwa w formie aktu notarialnego do reprezentowania jej we wszelkich czynnościach faktycznych i prawnych związanych z nabywaniem wszelkich nieruchomości.

W 2003 roku na wniosek wierzyciela Krajowego Związku (...) z siedzibą w W. na podstawie nakazu zapłaty, wydanego przez Sąd Okręgowy w Koninie w postępowaniu upominawczym w sprawie o sygn. akt XVNc 72/02, następnie zaopatrzonego w klauzulę wykonalności postanowieniem z 19 września 2002 roku zostało wszczęte przeciwko dłużnikom K. W. i D. C. postępowanie egzekucyjne KM 896/03. W toku postępowania wierzyciel uzyskał także klauzulę wykonalności także przeciwko małżonce dłużnika D. W.. Nie została jednak nadana klauzula wykonalności przeciwko powódce.

W 2003 roku powódka sprzedała mieszkanie położone w D. przy ul. (...) A. H.. Następnie sprzedała jej ruchomości, które A. H. oddała jej w użyczenie. Wartości ruchomości ustalono na kwotę 8.000 zł. Taką też kwotę zgłoszono do opodatkowania podatkiem od czynności cywilnoprawnych.

Na zakup mieszkania oraz jego wyposażenia A. H. otrzymała pieniądze od R. C.. D. C. nie mieszka z powódką, jedynie do niej przyjeżdża.

15 maja 2004 roku powódka nabyła aparat cyfrowy. Zestaw mebli firmy (...) (kanapa trzyosobowa, kanapa dwuosobowa, fotel, ława o podwójnym okrągłym blacie) zakupiono 28 sierpnia 2007 roku. W dniu 05 grudnia 2008 roku M. C. zakupiła telefon (...), a 8 kwietnia 2009 roku został przez nią nabyty telefon S. (...) czarny wraz zestawem słuchawkowym. W 2009 roku nabyła telewizor F., a 01 marca 2011 roku telefon komórkowy (...).

02 marca 2012 roku Komornik sądowy Wojciech Szlichta w związku z prowadzonym przeciwko, między innymi, dłużnikowi D. C., postępowaniu Km 896/03 dokonał zajęcia w mieszkaniu przy ul. (...) w D. ruchomości wymienionych w pozwie. Powódka zwracała się do wierzyciela o zwolnienie spod egzekucji zajętych przedmiotów. W odpowiedzi strona pozwana wezwała ją do przedstawienia dowodów na poparcie twierdzeń, iż zajęte ruchomości stanowią jej własność oraz własność A. H..

Przy tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Rejonowy uznał powództwo za uzasadnione wskazując jako podstawę prawną rozstrzygnięcia art. 841 § 1 k.p.c. Wskazał, że w przedmiotowej sprawie zostały spełnione przesłanki uzasadniające zwolnienie spod egzekucji przedmiotów wskazanych w pozwie, o których stanowi powołany przepis. Sąd I instancji podzielił stanowisko powódki, w świetle którego czynności egzekucyjne zostały skierowane do jej majątku osobistego oraz przedmiotów oddanych jej w użyczenie, a takie działanie Komornika narusza jej prawa. Powódka oraz dłużnik zawarli umowę majątkową małżeńską, mocą której znieśli wspólność majątkową małżeńską, a wierzyciel nie uzyskał, do chwili zajęcia wskazanych ruchomości, klauzuli wykonalności przeciwko małżonce dłużnika, choć postępowanie egzekucyjne toczy się od 2003 roku.

Argumenty takie jak rozwód powódki, kontakty z byłym mężem, udzielenie mu szerokiego pełnomocnictwa, które miałyby potwierdzić niezasadność żądania powódki nie zasługują na uwzględnienie w kontekście charakteru powództwa opartego na przepisie art. 841 k.p.c. Powódka nie jest dłużniczką strony pozwanej, majątek, do którego skierowano postępowanie egzekucyjne jest w części jej majątkiem odrębnym, a w części tylko w jej posiadaniu. Skierowanie do nich czynności egzekucyjnych było niezgodne z prawem.

Rozstrzygnięcie Sądu Rejonowego zaskarżył pozwany zarzucając mu naruszenie art. 328 § 2 k.p.c., art. 129 § 1 i § 4 k.p.c., art. 227 k.p.c. w zw. z art. 233 § 2 k.p.c., art. 321 § 1 k.p.c., art. 193 § 1 i § 3, art. 203 k.p.c., art. 841 § k.p.c. i art. 83 § 1 k.c. Wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie powództwa w całości, ewentualnie jego uchylenie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Sąd Okręgowy rozpoznając apelację oparł się na ustaleniach faktycznych Sądu Rejonowego mających oparcie w materiale dowodowym sprawy i zważył, co następuje :

Zarzuty apelacji nie zdołały podważyć trafności zapadłego w sprawie rozstrzygnięcia. W pierwszej kolejności wskazać trzeba, że przedmiotem procesu było powództwo ekscydencyjne unormowane w art. 841 k.p.c. Zakres badania Sądu Rejonowego ograniczony był zatem do przesłanek, które były konieczne dla ustalenia jego zasadności. Strona pozwana podnosiła zaś szereg zarzutów, które dla jego oceny, z formalnego punktu widzenia, były zupełnie bez znaczenia.

Powódka wykazała, że od 1994 r. miała zawartą z mężem umowę o rozdzielności majątkowej, a wierzyciel, dysponujący tytułem wykonawczym przeciwko byłemu mężowi powódki, nie uzyskał klauzuli wykonalności uprawniającego go do prowadzenia egzekucji także przeciwko niej, jako małżonce dłużnika. Mając zatem na uwadze przepis art. 841 § 1 k.p.c. stwierdzić należy, że powódka nie jest stroną postępowania egzekucyjnego, a zatem jako osobie trzeciej przysługiwało jej przedmiotowe roszczenie. Jeżeli chodzi o inne środki ochrony prawnej, które – jak zarzuca pozwany - przysługiwały powódce, to stwierdzić należy, że nie można mówić o konkurencji pomiędzy powództwem ekscydencyjnym a skargą na czynności komornika, ponieważ zarówno podstawy, jak i dopuszczalność powództwa różnią się zasadniczo od podstawy i dopuszczalności skargi. Ponadto różne są granice kognicji sądu w postępowaniach z obydwu tych środków. W postępowaniu skargowym sąd ogranicza swoje badanie do ustalenia, czy komornik naruszył przepisy procesowe, zaś rozpoznając powództwo oparte na art. 841 § 1 k.p.c. sąd ustala, czy egzekucja naruszyła prawa osoby trzeciej. W każdym jednak razie nie można podzielić stanowiska, że nie wystąpienie przez powódkę ze skargą na czynności komornika sądowego wyklucza jej prawo do kwestionowania zasadności zajęcia komorniczego.

Jeżeli chodzi o kwestię wniosku o umorzenie postępowania egzekucyjnego w trybie art. 825 pkt 3 k.p.c., to wskazać należy, że istotnie część przedstawicieli doktryny kwestionuje legitymację małżonka dłużnika do wytoczenia powództwa ekscydencyjnego, przyjmując jednak, że z chwilą wydania przeciwko niemu tytułu wykonawczego uzyskuje on w pełni status dłużnika egzekwowanego, w związku z czym może bronić swoich praw za pomocą środków przysługujących temu dłużnikowi tj. choćby poprzez złożenie wniosku o umorzenie postępowania egzekucyjnego. (vide : komentarz do kodeksu postępowania cywilnego, część trzecia, postępowanie egzekucyjne, tom 4, pod red. T. Erecińskiego, Warszawa 2007 r.). Sąd Najwyższy w postanowieniu z 13 czerwca 2001 r. (II CKN 498/00, „Gazeta Prawna” 2004, nr 236, s. 2) również wypowiedział się przeciwko przyznaniu małżonkowi dłużnika przymiotu osoby trzeciej, w sytuacji, gdy została przeciwko niemu nadana klauzula wykonalności. Skarżący zdaje się zaś pomijać fakt, że taka sytuacja nie ma miała miejsca w przedmiotowym postępowaniu. Wierzyciel nie uzyskał klauzuli wykonalności w trybie art. 787 k.p.c., a zatem powódce nie służył wniosek o umorzenie postępowania egzekucyjnego. Nie jest bowiem jego uczestniczką. Skoro zaś egzekucja została skierowana do majątku osobistego powódki, niewątpliwie posiada ona status osoby trzeciej i mogła wystąpić powództwem przewidzianym w art. 841 k.p.c. Ponadto, co istotne, zgodnie z art. 361 § 1 zd. 1 k.p.c. po zamknięciu rozprawy sąd wydaje wyrok, biorąc za podstawę stan rzeczy istniejący w chwili zamknięcia rozprawy. W toku prowadzonego postępowania zapadł zaś prawomocny wyrok rozwiązujący małżeństwo powódki i jej męża, tym bardziej nie sposób odmówić jej przymiotu osoby trzeciej. W tym miejscu należy też zauważyć, że zupełnie nieuprawnione, a przede wszystkim niedopuszczalne jest kwestionowanie przez pozwanego wskazanego orzeczenia rozwodowego powódki z D. C. wydanego przez Sąd Okręgowy w Świdnicy. Orzeczenia prawomocne wiążą bowiem nie tylko strony i sąd który je wydał, ale również inne sądy (art. 365 § 1 k.p.c.).

Sąd Okręgowy nie uwzględnił również zarzutu naruszenia art. 321 k.p.c. Nie można bowiem przyjąć, że wydając zaskarżony wyrok Sąd I instancji orzekł ponad żądanie. Przede wszystkim stwierdzić należy, że powódka wymieniając w pozwie przedmioty, których zwolnienia się domagała, opisała je w taki sam sposób, jak uczynił to Komornik prowadzący egzekucję. Ewentualne zarzuty co do braku ścisłego oznaczenia ruchomości wierzyciel mógł kierować do organu egzekucyjnego. Natomiast powódka w piśmie z dnia 03 grudnia 2012 r. dokonała jedynie sprecyzowania swojego żądania, co nie sposób jest ocenić jako formalną zmianę powództwa. Powódka w przypadku każdego sprecyzowanego przedmiotu odwołała się do protokołu zajęcia, co jasno dowodzi tego, że chodzi o te same przedmioty, które zostały objęte egzekucją.

Nie można również podzielić zarzutów dotyczących naruszenia przez Sąd I instancji art. 328 § 2 k.p.c. Uzasadnienie wydane w sprawie orzeczenia, choć nie jest rozbudowane, zawiera wszystkie istotne elementy, które legły u podstaw wydanego w sprawie rozstrzygnięcia. Wbrew zatem zastrzeżeniom apelacji nadawało się do kontroli instancyjnej. Sąd wyjaśnił podstawy uwzględnienia powództwa w kontekście przesłanek z art. 841 k.p.c., stąd brak odniesienia się do zarzutów nie mających w sprawie żadnego znaczenia nie może być poczytane jako uchybienie procesowe, mające wpływ na jej wynik.

Dywagacje pozwanego o działaniach dłużnika i jego żony zmierzających do jego pokrzywdzenia nie mogą być w tym postępowaniu przedmiotem badania Sądu, w szczególności w kontekście tak zgromadzonego materiału dowodowego. Sąd nie może bowiem na podstawie tylko oświadczeń wierzyciela oraz jego domniemań przyjąć fikcji dokonanych przez małżonkę dłużnika czynności prawnych. Powódka przedkładając oświadczenia i dokumenty w posiadaniu których się znajdowała, udowodniła fakt, iż przysługuje jej prawo do zajętych ruchomości, a strona pozwana nie podważyła tego materiału dowodowego. Z tego też powodu, jako chybiony należało uznać zarzut naruszenia art. 83 § k.c. Przypomnieć przy tym należy, że ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne (art. 6 k.c.), a pozwany oprócz złożonego oświadczenia nie udowodnił pozorności w działaniach powódki. Zauważyć przy tym trzeba, że powódka zgłosiła do Urzędu Skarbowego fakt zawarcia z A. H. umowy sprzedaży rzeczy ruchomych i odprowadziła z tego tytułu podatek. W kontekście takiego dowodu, Sąd nie mógł przyjąć nieważności tej czynności prawnej.

Równocześnie wskazać trzeba, że wierzycielowi przysługują zgoła odmienne środki prawne zmierzające do skutecznego wyegzekwowania swoich należności, także w sytuacji działania dłużnika na jego szkodę. Natomiast zarzuty dotyczące niezgodnego z prawem działania dłużnika mogą zostać zgłoszone właściwym organom państwa. Nie jest jednak rzeczą Sądu udzielanie stronom porad co do przysługujących im uprawnień, w szczególności jeżeli są reprezentowane przez fachowego pełnomocnika.

Sąd Okręgowy pominął wnioski dowodowe zgłoszone wraz z apelacją uznając je za spóźnione (art. 381 k.p.c.).

Wobec powyższego apelacja pozwanego, jako pozbawiona uzasadnionych podstaw, podlegała oddaleniu stosownie do art. 385 k.p.c.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono zgodnie z art. 98 § 1 i § 3 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. i obejmują one koszty zastępstwa procesowego ustalone w oparciu o § 6 pkt 4 i § 13 ust. 1 pkt 1 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. 2013, 461 j.t.).